GIUSEPPE VAN DER HELM, DIRECTEUR VBDO

‘Bedrijven moeten éérlijk belasting betalen’

Belasting betalen hoort óók bij maatschappelijk verantwoord ondernemen, stelt de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling. In een onlangs door hen uitgebrachte publicatie staan richtlijnen voor duurzaam belastingbeleid. Directeur Giuseppe van der Helm: ‘Het moet terug naar de bestuurskamer.’

Tekst: Karin Bojorge
Foto: Christiaan Krouwels

Wie is Giuseppe van der Helm?

Tot zijn start als executive director in 2006 bij de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO), maakte Giuseppe van der Helm een snelle carrière in het bedrijfsleven. Op het laatst als president Valvoline Europe, waar hij verantwoordelijk was voor de activiteiten van de Amerikaanse smeermiddelenfabrikant in Europa, Afrika en het Midden-Oosten. Daarvoor werkte Van der Helm bij DSM en Sigma Coatings. In 2002 gooide hij het roer om en ging hij aan de slag in het onderwijs. Ook begon hij aan een studie theologie. Van der Helm is sinds 2013 ook voorzitter van Tax Justice Nederland.

Met welk gevoel vulde ú vorige maand uw belastingaangifte in?

'Eh, daar had ik niet echt een gevoel bij. Het is bij mij niet zo ingewikkeld, dus het was geen zware opgave. Het is wel zo dat ik steeds meer besef dat de belasting die wij allemaal betalen gewoon een doel dient. De scholen waar onze kinderen gratis naartoe kunnen, de goed onderhouden wegen, de ziekenhuizen die voor je klaar staan: dat moet echt van ons geld gebeuren. Vervolgens mag je wel verwachten dat het efficiënt en zonder corruptie gebeurt.'

Sinds wanneer is belasting betalen ook ineens duurzaam?

'Dat is een vrij nieuwe zienswijze, ook voor mijzelf hoor, maar tegelijkertijd zó logisch. Belasting betalen is dé tegenprestatie die een onderneming levert aan de samenleving. In die zin is het dus de allereerste stap van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voor ondernemingen is belasting betalen een *no-brainer*: je moet gewoon betalen, liefst zo min mogelijk maar op een nette manier. Daarom werd het overgelaten aan de fiscalisten. Wij zeggen nu: het moet terug naar de bestuurskamer.'

Wat verwacht u dan van die ceo?

'Vorig jaar zijn wij begonnen om in aandeelhoudersvergaderingen te vragen naar de visie van bedrijven op duurzaam belastingbeleid. Daar kwamen heel verschillende antwoorden op. Veel gaven toe het niet te weten, maar daarover na te gaan denken. Anderen vroegen: maar wat ís dat dan? Daarom hebben we nu een aanzet gegeven rond zes principes.'

Bedrijven mogen er niet meer naar streven om zo min mogelijk te betalen?

'Je hoeft niet meer te betalen dan nodig, het gaat om éérlijk belasting betalen. Dus niet via slinkse trucjes je belasting minimaliseren. Als je de zaken anders voor gaat stellen, dan ze echt gebeuren, puur om fiscale redenen, dan deugt dat niet. Betaal in elk land waar je zaken doet, dat is één van de principes.'

Is duurzaam belastingbeleid daarmee een zaak van bedrijven en niet van de politiek?

'Het is van allebei. Als directeur van VBDO kijk ik vooral naar bedrijven. Maar ik ben ook voorzitter van Tax Justice Nederland, en die organisatie kijkt heel erg naar de politiek. Het punt is dat we een wereldwijd probleem hebben waarbij landen met elkaar in concurrentie zijn om bedrijven te trekken. Die maken daar handig gebruik van. Hoe minder multinationals betalen, hoe meer burgers, het midden- en kleinbedrijf en bedrijven die binnen één land opereren moeten opbrengen.'

Verwacht u dat aandeelhouders multinationals dwingen meer belasting te betalen?

'Het is lastig, want er spelen twee belangen. Aandeelhouders willen natuurlijk een zo hoog mogelijk rendement en zo laag mogelijke belastingen. Op de langere termijn is het ook in het belang van aandeelhouders als bedrijven verantwoordelijk en transparant opereren. Alleen al voor de reputatie van bedrijven. En netjes je belasting betalen in ontwikkelingslanden zorgt er ook voor dat die landen beter gaan functioneren en er nieuwe koopkrachtige klanten bij komen.'

Wat betekent duurzaam belastingbeleid voor de concurrentiepositie van bedrijven?

'Dat is een moeilijk punt. Je moet het daarom ook internationaal doen. Gelukkig zijn daar al allerlei initiatieven toe. De G20 heeft het opgepakt, het Europese Parlement heeft zich erover uitgesproken, de OECD is ermee bezig. Er gaan wel vorderingen gemaakt worden.'

Nederland probeert een aantrekkelijk fiscaal klimaat te creëren. Dat vindt u slecht?

'Ik geloof niet dat het zo belangrijk is. Bedrijven vestigen zich hier omdat er een goed opgeleide beroepsbevolking is, omdat er goede infrastructuur is en omdat we onze talen spreken. Met een *race to the bottom* trek je hooguit bedrijven aan die helemaal niks bijdragen aan Nederland. Wat je wilt, zijn echte bedrijven met echte mensen. En dan kun je natuurlijk wel kijken wat je voor hen kunt betekenen. Maar die tijdelijke ondersteuning hoeft niet per se fiscaal.'

U vindt het dus niet verontrustend dat Starbucks zich terugtrekt uit Nederland?

'Ik zwaai ze met plezier uit.'

Wat schiet Nederland ermee op als Engeland de strijd om de hoofdkantoren wint?

'Ook het Verenigd Koninkrijk loopt mee in de plannen van de OECD, de EU, de G20. Dit is niet iets dat te keren is. Het gaat ook niet alleen om Nederland. De VS wijzen naar Nederland, maar doen het zelf net zo hard. Het is ook niet zo dat belastingverdragen op zich niet deugen. Die worden met de beste intenties afgesloten, om dubbel betalen te voorkomen bijvoorbeeld. De uitgangspunten zijn niet verkeerd. Maar het is wel verkeerd als die verdragen leiden tot dubbel niet betalen.'

Hoe snel gaan de ontwikkelingen denkt u?

'Verrassend snel, ik sta er zelf van te kijken. Ik denk dat je over tien jaar echt een andere situatie hebt. De *loopholes* zullen dan gedicht zijn, en er is meer transparantie. Ik zie ook dat bedrijven er wel degelijk voor open staan. Nederlandse bedrijven zijn eigenlijk al niet meer bezig met agressieve tax planning, hoor ik van accountants en fiscalisten. Ik probeer ngo's dan ook altijd uit te leggen dat ze bedrijven niet in het beklaagdenbankje moeten zetten. Het zijn geen boeven, ze kunnen juist het verschil maken.' ◘

Het rapport 'Good Tax Governance in Transition' is te vinden op www.vbdo.nl